

О.О. БАНДУРКА

канд. юрид. наук

Державна податкова адміністрація в Харківській області

УДК 35.083:336.225-057.36

ДЕРЖАВНО-СЛУЖБОВІ ВІДНОСИНИ В ПОДАТКОВІЙ МІЛІЦІЇ: ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ

Показано, що державно-службові відносини в податковій міліції, що представляють форму реалізації працівниками податкової міліції права на проходження служби, можуть бути зведені до груп, які відповідають стадіям проходження державної служби.

Показано, що державно-службові відносини в податковій міліції, що представляють форму реалізації працівниками податкової міліції права на проходження служби, можуть бути зведені до груп, які відповідають стадіям проходження державної служби.

У процесі своєї повсякденної діяльності працівники податкової міліції стають суб'єктами значної кількості правовідносин, значна частина яких може бути охарактеризована як державно-службові. Діяльність, яка знаходиться прося у межах даної групи відносин, має принципове значення для налагодженої та ефективної роботи підрозділів податкової міліції, оскільки саме у ній знаходить свій опосередкований прояв інститут державної служби – механізм досягнення цілей та виконання завдань податкової міліції України. Таким чином, вивчення структурних елементів державної служби в органах податкової міліції у їх динаміці є пріоритетним напрямком наукових досліджень, який, до того ж, не отримав належної уваги з боку сучасних науковців.

Уся сукупність державно-службових відносин може бути зведена до двох основних видів: пов'язаних із загальними питаннями організації державної служби у підрозділах податкової міліції, і тих, що стосуються безпосередньо проходження служби працівниками зазначеного органу. Саме на відносинах другої групи ми і зосередимо увагу у цій статті.

Сучасне законодавство про державну службу не дає офіційного трактування терміна "проходження служби". Немає єдності думок щодо зазначеного поняття також і серед науковців. Так, І. Лаврінчук зазначає, що інститут проходження державної служби за правовими ознаками характеризується як зміни в службово-правовому становищі працівників, що відбуваються у зв'язку чи на підставі обставин, які породжують, змінюють або припиняють службово-трудова відносини. У ролі зазначених обставин виступають: прийняття осіб на державну службу, атестація, переведення по службі, присвоєння працівникам кваліфікаційних розрядів, категорій, спеціальних звань, рангів, підстави припинення служби тощо [1].

Д.М. Овсянко вважає, що проходження державної служби – це процес, який для державних службовців, що заміщують посади категорій "Б" і "В", втілюється у послідовній зміні цих посад, починаючи з моменту вступу на службу і до звільнення з неї [2, с.98]. На думку Д.М. Бахраха, проходження служби – це динаміка службового статусу особи, яка займає державну посаду, її кар'єра [3, с.176]. Дещо ширший підхід до визначення зазначеного поняття пропонує Ю.М. Старілов, зауважуючи, що проходження державної служби, як елемент інституту державної служби, включає в себе формування управлінського персоналу державного органу (вступ на державну службу, укладання контракту про проходження державної служби, призначення на державні посади державної служби), присвоєння кваліфікаційних розрядів (звань, рангів тощо), виконання державним службовцем своїх обов'язків, його переміщення по службі, встановлення та реалізація способів припинення державної служби. Проходження державної служби, – продовжує далі автор, – це процес практичного служіння державі особи, яка призначена на державну посаду державної служби, виконання відповідного виду управлінської або іншої державно-службової діяльності [4, с.122]. В.І. Коваленко, в свою чергу, стверджує, що проходження державної служби – це динаміка службового статусу службової особи, яка обіймає посаду на державній службі, тобто має статус "державного службовця". Тобто це процес перебування особи на державній посаді, під час якого вона здійснює від імені та за дорученням держави певні владно-розпорядчі, консультативно-дорадчі або керівні функції, виконує покладені на посаду, яку службовець обіймає, повноваження, і таким чином здійснює свою власну службову кар'єру [5, с.350].

Аналіз цих точок зору дозволяє зробити висновок, що у питанні визначення змісту поняття "проходження державної служби" намітилося два підходи. Перший (І. Лаврінчук, Д.М. Овсянко, Д.М. Бахрах) пов'язаний з розглядом зазначеного поняття лише, так би мовити, у його вузькому розумінні. У даному випадку проходження служби представляється як елемент (частина) внутрішньоорганізаційного процесу.

нізаційної діяльності конкретного державного органу, пов'язаний з підбором кадрів, їх атестування, заохоченням, покаранням тощо. Державний службовець у такому процесі виступає лише як об'єкт управлінського впливу, де суб'єктами є кадрові підрозділи (керівник органу). У межах другого підходу проходження служби пов'язується також і з виконанням державним службовцем відповідних "зовнішніх" управлінських функцій відповідного державного органу. Результатом такого розширеного підходу до розуміння сутності категорії "проходження державної служби" стає ототожнення двох принципово відмінних видів діяльності – внутрішнього і зовнішнього управління.

Отже, ми схильні розділити погляди першої групи вчених, і визначити термін "проходження державної служби в податковій міліції" як послідовний процес реалізації громадянами свого права на державну службу, який складається з певних стадій, кожна з яких проявляється у відповідній групі державно-службових відносин.

Однією із особливостей державно-службових відносин в податковій міліції є те, що їх учасниками стають дві принципово різні категорії працівників: 1) особи начальницького складу підрозділів податкової міліції та 2) службовці податкової міліції (наприклад, працівники підрозділів досвідчених перевірок). Ці категорії відрізняються спрямованістю та змістом покладених на них функцій і правовим регулюванням проходження ними служби в податковій міліції, що накладає відбиток і на державно-службові відносини, учасниками яких вони стають.

Порядок проходження служби службовцями податкової міліції визначається у відповідних межах Кодексом законів про працю України [6], Законом України "Про державну податкову службу в Україні" [7], Законом України "Про державну службу" [8]. Крім цього, процес проходження служби особами начальницького складу податкової міліції детально регулюється Положенням про проходження служби особами рядового та начальницького складу органів внутрішніх справ України [9] та низкою інших нормативно-правових актів, які стосуються державно-службових відносин працівників ОВС.

Першим видом державно-службових відносин в податковій міліції є ті, що виникають з приводу прийняття осіб на службу в органи податкової міліції. Вважаємо, що сьогодні є об'єктивні передумови запровадити положення, відповідно до якого вступ осіб на службу до цих органів має здійснюватися на конкурсній основі. Конкурс має стати основним способом формування дієздатного кадрового потенціалу податкової міліції залучення на службу висококваліфікованих спеціалістів. Конкурсний порядок прийому на службу в органи податкової міліції здатний стимулювати самоосвіту, самовдосконалення претендентів і не тільки під час конкурсу, але й задовго до нього.

Наступна група державно-службових відносин в податковій міліції пов'язана з проведення атестації її працівників з метою: визначення якостей і організаційних здібностей; оцінки професійної підготовки, здатності самостійно вирішувати поставлені завдання, уміння мобілізувати колектив на виконання поставлених завдань (якщо атестують керівника); перегляд кандидатур, розстановка і використання керівників, спеціалістів і службовців, підви-

щення їх кваліфікації; відбір працівників для зарахування в резерв на заміщення посад; вироблення рекомендацій з підвищення кваліфікаційного і ділового рівня, виявлення та усунення недоліків у роботі з кадрами у підрозділах.

У ході атестації всебічно оцінюються ділові, професійні, моральні й особисті якості працівників, рівень культурн і здатність працювати з людьми, робляться висновки відповідності займаній посаді і даються рекомендації щодо подальшої служби.

Атестація осіб середнього, старшого і вищого начальницького складу проводиться на кожній із посад через чотири роки, а також при призначенні на вищу посаду, переміщенні на нижчу посаду і звільненні з органів податкової міліції, якщо переміщення по службі або звільнення проводиться по закінченні року з дня останньої атестації а у виняткових випадках – незалежно від цього строку.

Суспільство і держава вимагають сьогодні підготовки нової генерації працівників податкової міліції і підвищення кваліфікації керівників і фахівців, які вже працюють в ній, формування реального і перспективного резерву її кадрів. Отже, наступним видом державно-службових відносин є такі, що виникають під час підвищення кваліфікації (перепідготовки) працівників податкової міліції України. Зазначимо, що сьогодні питанням підвищення їх кваліфікації приділяється недостатньо уваги, що вимагає пошуку сучасних і прогресивних підходів їх вирішення.

Значна група державно-службових відносин у податковій міліції пов'язана з присвоєнням спеціальних звань її працівникам, перелік яких знайшов закріплення у Законі України "Про державну податкову службу в Україні".

Положення про проходження служби особами рядового та начальницького складу органів внутрішніх справ України досить детально регламентує ще одну групу державно-службових відносин, пов'язаних із переміщенням і просуванням по службі працівників податкової міліції. Існування зазначеного підінституту державної служби забезпечує мобільне використання персоналу податкової міліції залежно від ситуації, яка склалася, та дозволяє проводити періодичну ротацию кадрів, виступає елементом інститутів заохочення та покарання працівників податкової міліції.

Важливе місце серед правових засобів підвищення ефективності діяльності працівників податкової міліції займає інститут заохочення, який необхідно розглядати як форму публічного визнання заслуг, нагородження і віддання почесей працівникам у зв'язку з їх досягненнями, успіхами у службі, пов'язане із наданням певних пільг і переваг [10, с.76]. Сьогодні до працівників податкової міліції застосовуються заходи заохочення морального, матеріального або змішаного характеру. Таким чином, застосування заохочень до працівників податкової міліції є ще одним елементом проходження державної служби.

Наступну групу державно-службових відносин в податковій міліції варто зв'язати з притягненням її працівників до дисциплінарної відповідальності за невиконання чи неналежне виконання покладених на них службових обов'язків або за перевищення наданих службових повноважень, а також за допущення вчинку, який ганьбить особу як працівника податкової міліції або дискредитує орган

податкової міліції, в якому він служить чи працює.

Дисциплінарна відповідальність полягає в накладенні на працівників, які порушили службову дисципліну, дисциплінарних стягнень. Відповідно до чинного законодавства до працівників податкової міліції можуть бути застосовані такі стягнення: зауваження; догана; сувора догана; затримка у присвоєнні чергового спеціального звання або подання до його присвоєння на строк до одного року; попередження про неповну посадову відповідність; пониження в посаді; пониження в спеціальному званні на один ступінь; звільнення з органів податкової міліції.

Останнім видом державно-службових відносин в податковій міліції є відносини, пов'язані з припинення служби в зазначених органах. Припинення служби відбувається у формі звільнення, яке можливе за віком; через хворобу; через обмежений стан здоров'я; за вислугою строку служби; через службову невідповідність; за порушення дисципліни; через скорочення штатів; за власним бажанням; у зв'язку з переходом у встановленому порядку на роботу в інші міністерства і відомства (організації).

Таким чином, можна зробити висновок, що державно-службові відносини в податковій міліції можуть бути зведені до восьми основних груп, які відповідають стадіям проходження державної служби, а самі державно-службові відносини становлять форму (спосіб) реалізації працівниками податкової міліції свого права на проходження служби.

ЛІТЕРАТУРА

І. Лаврінчук І. Особливості правового регулювання

Надійшла до редакції 02.06.2004

БАНДУРКА А.А. ГОСУДАРСТВЕННО-СЛУЖЕБНЫЕ ОТНОШЕНИЯ В НАЛОГОВОЙ МИЛИЦИИ: ПОНЯТИЯ И ВИДЫ

Показано, что государственно-служебные отношения в налоговой милиции, представляющие форму реализации работниками налоговой милиции права на прохождение службы, могут быть сведены к группам, которые соответствуют стадиям прохождения государственной службы.

BANDURKA A.A. STATE-SERVICE RELATIONS IN TAX MILITIA: CONCEPTS AND KINDS

It is shown, that state-service relations in the tax militia, realizations representing the form by personal of tax militia of the right on service, can be shown to groups which correspond to stages passage of public service.

УДК 343.85:354.31(478)

М.М. БИРГЕУ

Академія "Штефан Чел Марє" МВС Республіки Молдова

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФІЛАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ ОПЕРАТИВНИХ СЛУЖБ МВС РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВА

Надані особливості профілактичної діяльності підрозділів кримінальної поліції та підрозділів по боротьбі з транснаціональними та інформаційними злочинами МВС Республіки Молдова.

Складна, багатогаспектна проблема профілактики злочинів повинна завжди знаходитись у полі підвищеної уваги держави, її відповідних інституцій. Успіх перебудови нашого суспільства - радикальна економічна рефо-

проходження служби державними службовцями // Право України. -1998. -№ 3. -С.71-74.

2. Овсянко Д.М. Административное право: Учебное пособие. -М.: Юристъ, 2001. -468 с.

3. Бахрах Д.Н. Административное право России: Учебник. -М.: НОРМА, 2002. -445 с.

4. Стариков Ю.Н. Курс общего административного права. -В 3-х т. -Т. 2: Государственная служба. Управленческие действия. Правовые акты управления. Административная юстиция. -М.: НОРМА-ИНФРА-М, 2002. -600 с.

5. Виконавча влада і адміністративне право /За заг. ред. В.Б. Авер'янова. -К.: Видавничий Дім "Ін-Юре", 2002. -668 с.

6. Кодекс законів про працю України // ВВР УРСР. -1971. -Додаток до № 50. -Ст.375.

7. Закон України "Про державну податкову службу в Україні" від 24.12.1993 р. // ВВР України. -1994. -№ 15. -Ст.4.

8. Закон України "Про державну службу" від 16.12.1993 р. // ВВР України. -1993. -№ 52. -Ст.490.

9. Постанова Кабінету Міністрів УРСР "Положення про проходження служби рядовим і начальницьким складом органів внутрішніх справ України" від 29.07.1991 р., № 114 // Збірник нормативних актів з питань правопорядку. -К., 1993. -С.438-464.

10. Стародубцев А.А. Організаційно-правові питання діяльності інспекцій з особового складу щодо зміцнення законності і дисципліни в органах внутрішніх справ: Дис... канд. юрид. наук. -Харків, 1999. -183 с.

рма, послідовна демократизація, органічно пов'язані зі зміцненням законності і рішучою протидією будь-яким порушенням правопорядку.

У зв'язку зі вступом у силу 12.06.2003р. нового КПК